

SGF Nyhetsbrev 3:2020

Innehåll

ORDET ÄR FRITT | AKTUELLT FRÅN SGF | NYTT FRÅN BRANSCHEN | UNIVERSITET OCH HÖGSKOLA |
INTERNATIONELLT | PUBLIKATIONER | KOMMANDE AKTIVITETER

ORDET ÄR FRITT...

Vad härligt att en välbehövlig julledighet nu står inför våra dörrar. Att vissa saker är sig lika i en omtumlad och annorlunda värld. Då man blickar tillbaka på året som passerat kan man inte annat än förundras över hur mycket som har hänt i vår förening trots att omständigheterna har krävt både nytänk och omtanke. Vi längtar givetvis efter fysiska träffar och i frånvaron av dessa inser vi hur värdefulla våra möten är och hur mycket vår förening handlar om att just mötas och utvecklas tillsammans, både som människor och samhällsbyggare. Ett ljus nu i detta julemörker är att vi blir bättre och bättre på att hitta fram i den digitala djungeln. Men visst ser vi fram emot blandningen av den digitala framgången, att nå ut till fler, och de fysiska mötena där diskussioner och skratt skänker glädje och visdom till vår profession. Låt oss bevara det som tillför och ta tillbaka det som vi värdesätter och saknar.

Nu avrundar vi det gångna verksamhetsåret och blickar in i nästa. Hoppas att ni medlemmar är nyfikna på det som varit och det som vi i skrivande stund planerar för. Vi i styrelsen välkomnar er varmt till vårt digitala årsmöte den 17 mars då vi vill berätta för er om vår fantastiska förening. Tyvärr ackompanjeras vi inte av dagen-innan-GD eller vår traditionsenliga branschdag denna gång. Grundläggningdagen har fått ett nytt höst-datum och vi håller tummarna så hårt vi bara kan för denna fysiska sammankomst. Som ett litet axplock av vad som händer nästa år kan nämnas att våra webinarier, som stadigt ökar i antal, fortsätter i samma anda. Med det ökade intresset för att både genomföra och lyssna på dessa arrangemang arbetar vi med strukturen så att ni medlemmar får möjlighet att ta del av så mycket som möjligt av det ni finner intresse för. Föreningens internationella engagemang känner vi behöver lyftas avseende både medlemsnytta och intern organisation. Vi tror att ni medlemmar vill veta mer om vad som händer i vår omvärld och hur ni kan lyfta frågor som engagerar er. Styrelsen ska också diskutera hur föreningen arbetar med standardisering och hur vi kan utveckla detta utifrån medlemmarnas behov. Här behöver vi dina tankar och idéer, vad saknar du i ditt dagliga arbete som vi skulle kunna hjälpa till med? Skicka oss gärna någon rad eller två, alla inspel från er är värdefulla.

Avslutningsvis skulle jag vilja påminna oss om de medlemmar som under året fått en av föreningens utmärkelser. Firandet av dessa blev tyvärr i år inte så ståtligt som traditionen påbjuder och jag vill därför återigen gratulera Matilda Harlén och Gabriella Poplasen till utmärkelsen Bästa examensarbete 2019, Peter Carlsten till SGFs pris och Rasmus Müller till Sven Hansbos pris. Vi hälsar också Gunilla Franzén, Anneli Liljemark och Thomas Andréén välkomna som nya hedersmedlemmar i SGF.

Styrelsen önskar nu alla medlemmar en god jul, gott nytt år och en riktigt skön ledighet!

/Victoria Svahn

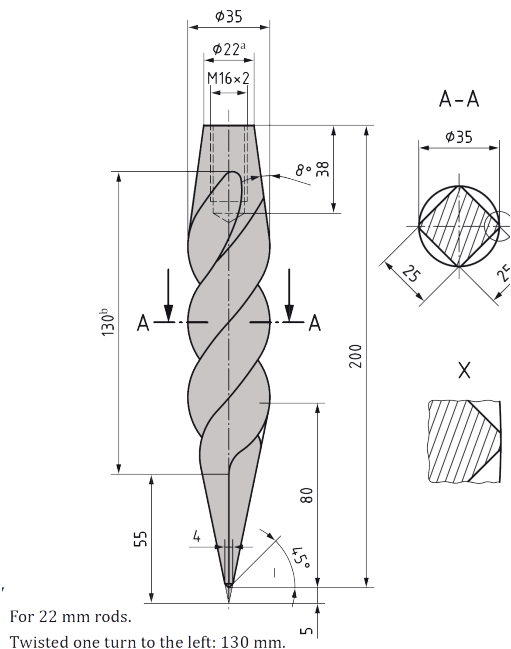

AKTUELLT FRÅN SGF

En sondering av vikt

Det kan ha gått under många radar att vi sedan 2017 har en internationell standard för utförande av viktsondering. Historiskt sett är detta en svensk metod som utvecklades för 100 år sedan i samband med arbetet inom Statens Järnvägars geotekniska kommission 1914-22. Historiskt så mättes hur långt borrhingsdjupet var för 25 halva varv. Det sättet att registrera lämnade vi för många år sedan och registrerar istället antalet halva varv per 20 cm sjunkning. Däremot sättet att utföra sonderingen är nästan den samma. När metoden togs fram var den manuell och man använde 19 mm förlängningsstål och enligt dagens arbetssätt utförs med 22 mm stänger och oftast

For 22 mm rods.

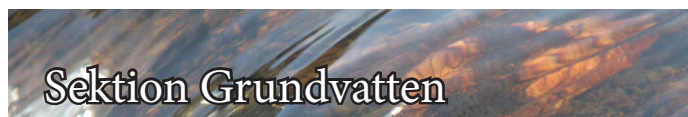
Twisted one turn to the left: 130 mm.

Figure 1 — Point of the weight sounding penetrometer

Figur 2. Källa SS-EN ISO 22476-10:2017

Sammanfattningsvis kan man säga att denna metod har räddat 1000-tals liv genom åren runt om i världen. Den används inte lika frekvent i Sverige som för 30 år sedan då CPTU-sonden gjorde sin entré, men likväl en metod med svenskt ursprung. Tänk dock på att den ska utföras med 22 mm stänger för att vara korrekt utförd. Vill du veta mer så läs standarden och SGF's Notat 1:2014.

/Håkan Garin, hakan.garin@geovekstan.se

Grundvattensektionen planerar för en fortsatt webinariserie med grundvattentema under våren. Målsättningen är att ha regelbundna frukostseminarier första fredagen i månaden kl 8:15-9:00. Program kommer i början av nästa år och första seminariet är planerat till fredag den femte februari.

Vi bör samordna sektionernas webinarier och ett samlat SGF program för våren borde vara en målsättning.

Resultat av enkäten om dimensionerande grundvattennivåer som SGF Grundvatten haft ute redovisas efter jul. Den som är nyfiken på en presentation av slutsatser hittills kan lyssna på inspelning av SGF Östs julföreläsning. <http://www.sgf.net/web/page.aspx?refid=4607>

Fig. 11. Sondborrens sjunkningsdjup för 15 kg belastning avläses. (Klämman är av annan typ än den här föreskrivna).

Fig. 12. Sondborren nedborras genom vridning. (Klämman är av annan typ än den här föreskrivna).

Figur 1. Källa Statens Järnvägars geotekniska kommission 1914-22: Slutbetänkande avgivet till Kungl. Järnvägsstyrelsen den 31 maj 1922 maskinellt.

År 1999 kom föreningens Metodbeskrivning för viktsondering, SGF Rapport 3:99 och år 2017 blev sonderingen internationellt standardiserad i SS-EN ISO 22476-10:2017. Men oberoende av utvecklingen sedan början av 1900-talet är spetsen alltså den samma.

Till sist ett stort TACK för de fantastiska blommorna när jag trillade över 50-strecket förra veckan.

/Niklas Blomqvist, niklas.blomqvist@ncc.se

Först och främst vill sektion Berg hälsa er nya bergsmedlemmar välkomna till sektionen. Hör gärna av er till någon i bergstyrelsen om ni undrar över något, vill komma med något förslag eller helt enkelt vill presentera er. Det vore jättekul! Och det gäller förstås även tidigare bergsmedlemmar. Kontaktuppgifter hittar ni på SGFs hemsida, under Sektioner/Berg/Sektionsstyrelse.

Under november har SGF Berg hållit två webinarier: AMA och under håll i berg – vad är det vi mäter? Där Gustav Cederholm, BESAB och Stefan Sandberg, AFRY, förde en dialog kring hur konsulten respektive entreprenören förhåller sig till AMA-texter när det gäller underhåll i berg. En mycket intressant dialog som belyste att AMA inte fullt ut är anpassat för just bergunderhåll.

Det andra webinarier hade titeln Grundläggning – gränsen mellan geoteknik och bergteknik som hölls av Ulf Lindblom. Ulf belyste likheter och skillnader när man bygger i/på berg jämfört med när man bygger i/på jord. Kontentan av detta informativa och intressanta webinarium var att geotekniker och bergtekniker ska ta hjälp av varandra för att få fram de bästa, mest hållbara och mest ekonomiska lösningarna.

När detta material ska skickas in för tidningens pressläggning har nästa webinarium ännu inte hållits men när tidningen ligger på bordet så har vi lagt ytterligare ett webinarium bakom oss.

Den 29/1-2021: Tillämpning av ingenjörsgologi vid bergbyggande – teori och praktik, av Robert Swindell, Sweco. Vi hoppas såklart att det har varit ett uppskattat webinarium, även det.

Sektion bergs bokprojekt: Introduktion i bergbyggande för geotekniker av Ulf Lindblom, går framåt och referensgruppen och Ulf har kontinuerliga avstämningar.

Och med det har Sektion Berg avrapporterat händelserna under de senaste månaderna med avseende på bergspecifika aktiviteter. Vi är såklart även del av SGFs huvudstyrelses aktiviteter och det händer mycket i organisationen, vilket är superkul.

Hoppas att vi ses under 2021!

Pia Hansson, pia.hansson@sweco.se

Utveckling av Carbon Footprint

Under 2021 kommer en förstudie starta med syfte att uppdatera SGF:s koldioxidverktyg Carbon Footprint. Verktyget riktar sig framförallt till konsulter som använder verktyget på uppdrag av kommuner och verksamhetsutövare. Verktyget kan användas för att jämföra utsläpp av koldioxidkvivalenter från undersökningar och olika typer av åtgärdsmetoder vid arbete med förorenade områden. En större revision av verktyget har identifierats och förstudien kommer bland annat att omfatta insamlande av erfarenheter och behov från beställare och användare, analys av marknadens behov och tillgång till data, definiera utvecklingsparametrar och samla in input från systemutvecklare för att identifiera potential med verktyget och kopplingar till data.

Arbetsmiljöhandboken nu på SGF:s hemsida samt uppdatering av denna

Som nämndes i förra nyhetsbrevet så har Arbetsmiljöverket meddelat att handboken H359 Marksanering om hälsa och säkerhet i förorenade områden har utgått. Anledningen uppges vara brist på möjlighet att hålla den uppdaterad från Arbetsmiljöverkets sida. Innehållet i handboken är till stor del fortfarande korrekt, och den finns nu tillgänglig via SGF:s hemsida <http://sgf.net/web/page.aspx?refid=7024>. Under 2021 kommer sektionen Förorenade områden att påbörja arbetet med att uppdatera handboken. I ett första steg ska handbokens hänvisningar till gällande lagstiftning uppdateras och den ska anpassas till SGFs grafiska profil. Om du är intresserad

av att vara med i detta projekt får du gärna höra av dig till sektionens ordförande Marie Arnér, marie@arner-consulting.se

Person sökes till AG Kurser

Sektionen förenade områden har en arbetsgrupp för de kurser som hålls. Då vi har många kurser behöver vi bli fler engagerade personer i arbetsgruppen. I arbetet ingår bland annat att se över lämpliga kurser och identifiera och fånga upp behov av nya kurser som är aktuella för branschen.

/Marie Arnér, marie@arner-consulting.se

AG Stranderosion

SGF Arbetsgrupp stranderosion håller sakta men säkert på att ta form. Vi har ett första startmöte efter julhelgerna, tisdag den 19 januari kl. 9-11. Är du intresserad av stranderosion och vill träffa kollegor som jobbar med samma sak är du välkommen till SGF AG Stranderosion. Vill du vara med på mötet men inte fått inbjudan, kan du kontakta mig.

Här kan du bidra med din kunskap och lära dig mer, du kan påverka processen med att uppdaterade vägledningar, handböcker och tekniska skrifter. Du kan lära mer om naturbaserade lösningar för att minska effekten av stranderosion. De lösningar som finns föreskrivna idag för att hantera stranderosion är ofta inte i samklang med de önskemål och krav som kan finnas på biologisk mångfald och god ekologisk status.

/Per Danielsson (SGI), per.danielsson@sgi.se

Ätran, Hillared, foto: P. Danielsson

Vill du engagera dig i SGF:s styrelse?

SGF:s årsmöte i mars närmar sig och valberedningen efterlyser medlemmar som är intresserade av att engagera sig i styrelsen. Att delta i styrelsen är ett perfekt sätt att få insyn i branschen, knyta nya kontakter samt att få möjlighet att påverka SGFs arbete.

Kontakta Per-Olof Sjödin, perolof.sjodin@tyrens.se senast den 12 januari 2021 för att ställa frågor eller anmäla intresse.

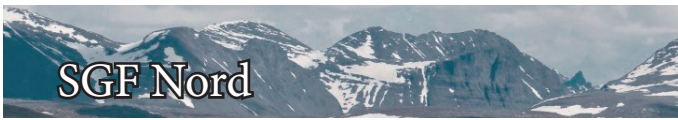
Nu finns kurserna för 2021 upplagda på SGFs hemsida för anmälan. Eventuellt kan det bli någon enstaka förändring under året. [Läs mer och anmäl dig här](#)

Har du frågor angående kurser tveka inte och höra av dig till våra kursadministratörer eller info@sgf.net

/Ulrika Isacson ulrika.isacson@swedgeo.se

Håll utkik efter mer information på hemsidan!

Den 18/11 anordnade vi i SGF Nord ett höstseminarium online. Vi hade många spännande presentationer där det handlade om stödkonstruktion vid rivning av bro, hur BIM kan hjälpa vid tolkning av data, forskning inom släntstabilitet, cykliskt beteende av anrikningssand samt bergskärningar för väg och järnväg. Vi passade även på att ha ett litet geoteknik-quiz under seminariet. Programmet såg ut som följer:

Jonas Edin, PEAB

Väg 1047, Torgås, bro över Västerdalälven

Mats Svensson, Tyréns

GeoBIM

Jingjing Meng, LTU

2D Slope Stability Analysis – Using an Improved FE-technique

Tan Do, LTU

A laboratory investigation of cyclic characteristics of tailings

Sara Suikki, AFRY

Utredning gemensam utformning av bergskärningar för väg och järnväg

Vi vill även passa på att uppmuntra alla som vill hålla i föredrag att höra av sig till oss i SGF Nord's styrelse!

SGF Syd höll sin årliga adventsföreläsning den 2 december. I år hölls föreläsningen i form av ett webinarie på grund av de speciella förhållanden som råder i samhället. Det gjorde att medlemmar från hela Sverige i år kunde närvara. Föreläsningen, som handlade om den konstgjorda ön Kronløbsøen i Köpenhamn och blev mycket uppskattad i Syd, spelades in och kan ses av de som inte hade möjlighet att närvara, på SGF:s hemsida, <http://www.sgf.net/web/page.aspx?refid=7046>

Vi har haft ett antal corona-säkra styrelsemöten och förbereder nu för fullt årsmötet. Årsmötet kommer äger rum kl 15 28/1.

Årsmötet kommer att ha temat omgivningspåverkan och geoteknikföreläsningen hålls av Leif Jendeby om arbeten och uppföljningen i centrala Göteborg (Hingsbron, VL, Platinan, nedsänkningen E45). Vi planerar även en föreläsning med fokus grundvatten och en mot bergteknik. Årsmötet och föredragen avslutas med en jord-berg-grundvattenquiz.

Vi planerar även för ett webinarie med Mats Karlsson från CTH och fokus på FEM i februari.

Sedan blir 2 platser ledig i styrelsen då Pia avgått och jag avgår. Vill du engagera dig i en av SGF:s största lokalavdelningar så hör av dig till oss (kontakt finns på hemsidan).

God Jul och gott nytt År
Bernhard Gervide Eckel

Den 9 december ägde SGF Östs årliga julföredrag rum. Denna gång i digitalt format med 49 inloggade deltagare. Vi bjöds på två intressanta och delvis underhållande presentationer. Editha Ehrmanntraut, KTH, presenterade sitt doktorandprojekt, som handlar om vibrationsmätning i samband med Jb-sondering i syfte att få ökad kunskap om jord och berg. Linn Ödlund Eriksson, Sweco, presenterade rykande färsk resultat från enkätundersökningen som SGF sektion Grundvatten precis utfört om dimensionerande grundvattennivåer. Presentationsmässigt fungerade det kanon digitalt men vi var nog några som saknade chansen att äta lussebullar och dricka glögg tillsammans med kollegorna i branschen.

Framöver så planerar SGF Öst för ett digitalt årsmöte med tillhörande föredrag under februari. Sedan hoppas vi (precis som alla andra) att restriktionerna lättar framåt våren så att vi kan anordna fysiska träffar igen.

NYTT FRÅN BRANSCHEN

Kommuner längs med Göta älv kan få bidrag för hela kostnaden för att förebygga skred

Regeringen har beslutat att SGI, genom Delegationen för Göta älv, kan finansiera hela kostnaden för geotekniska åtgärder för de kommuner som ansöker om bidrag för att förebygga ras och skred längs Göta älv. <https://www.swedgeo.se/sv/om-sgi/pressrum/aktuellt/kommuner-langs-gota-älv-far-bidrag-for-hela-kostnaden-att-att-forebygga-skred/>

Foton: SGI

SGI får nytt utseende

SGI har fått en ny grafisk profil. - Vi vill lyfta fram SGI som en expertmyndighet där engagerade medarbetare arbetar med samhällsnyttiga uppdrag, berättar generaldirektör Åsa-Britt Karlsson. <https://www.swedgeo.se/sv/om-sgi/pressrum/aktuellt/sgi-byter-utseende/>

Biokol gör jorden mindre giftig

Biokol kan sanera lätt förorenade jordar och kraftigt minska spridningen av PAH, polycykliska aromatiska kolväten. Det visar ett forskningsprojekt vid bl a SGI som undersökt biokol som saneringsmetod och förutsättningarna för produktion av biokol från organiskt avfall.

<https://www.swedgeo.se/sv/om-sgi/pressrum/aktuellt/biokol-gor-jorden-mindre-giftig/>

Universitet och högskola

Disputationer vid KTH

På KTH Jord- och bergmekanik kan vi gratulera vår nyaste doktor, Bernardita Lira, till väl utförd disputation på avhandlingen "Influence of aggregates on permanent deformation of asphalt" den 10 december. Hon har som industridoktorand på NCC studerat hur stenmaterialets sammansättning påverkar den permanenta deformationen hos bitumenbundna lager.

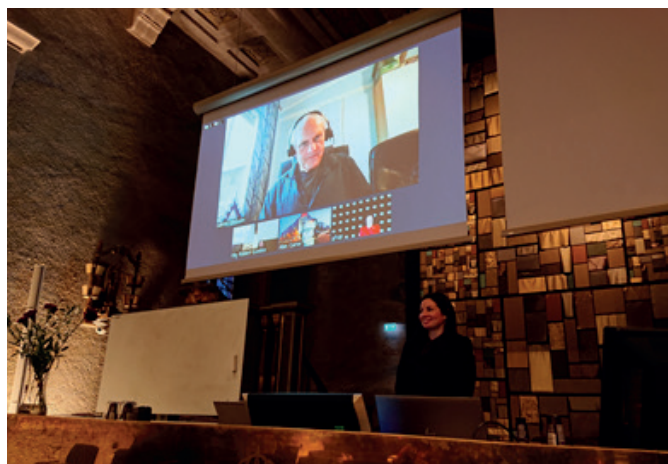

Foto: Bernardita Lira tar emot betygsnämndens positiva besked från Bo Olofsson som medverkade digitalt i kollegiesalen på KTH.

Information från LTH

Nytt forskningsprojekt vid LTH:

Ett forskningsprojekt om bestämning av dränerade egenskaper hos skånsk lermorän, finansierat av BIG, SBUF och Richertska stiftelsen, påbörjades vid Geoteknik, LTH i september. En doktorand kommer att anställas inom kort.

Pågående examensarbete i geoteknik vid LTH:

Martin Bernebring: "Jämförelse av olika metoder för dimensionering av spont". I examensarbetet utvärderas hur beräkningsresultat framtagna enligt Sponthandbokens analytiska metod, enligt Brinch Hansens jordtrycksteori samt med finita elementmetoden förhåller sig till varandra.

Information från LTU

Den 10/12 presenterade Mohammad Ezz-Aldeen sin avhandling ”Sedimentation and Its Challenge for Sustainability of Hydraulic Structures - A Case Study of Mosul Dam Pumping Station”. Avhandlingen är tillgänglig via: <http://ltu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1397009/FULLTEXT01.pdf>

Under våren 2021 presenterar Qais Al-Madhloom sin doktorsavhandling ” *Potential Use of Aquifer Thermal Energy Storage System in Arid Regions*”.

INTERNATIONELLT

ISSMGE Bulletin

De senaste numren av ISSMGE Bulletin finns tillgängliga här:

[Vol. 14, Issue 5, October 2020 | ISSMGE](#)

ICSMGE 2021 – KONFERENS DOWN UNDER FÖRSENAD

På grund av COVID-19 smittspridningsläge har konferensarrangörerna i Sydney valt att senarelägga konferensen ett antal månader. Ny tidplan är:

- artiklar inskickade av författarna 2021-06-01
- granskning klar 2021-07-30
- konferens någon gång mellan februari och april 2022

Läs mer om konferensen på <http://icsmge2021.org/>.

ISSMGE Webinars

Här hittar du webinarier som ISSMGE spelat in:

[ISSMGE webinars](#)

IAEG

På IAEG:s hemsida finns mycket information om kommande konferenser med fokus på bergrelaterade frågeställningar. Besök gärna:

https://www.iaeg.info/events/category/congresses/list/?tribe_paged=2&tribe_event_display=list

KOMMANDE KURSER, SEMINARIER, WORKSHOPS

– läs mer på www.sgf.net

Passa på att planera in spännande kurser i kalendern till våren.

Se hela kursutbudet på SGF:s hemsida under fortbildning.

SGF kurser 2021

19-20 januari	Certifiering miljöprovtagare allmän kurs - FULLBOKAD
16-17 mars	Grundläggande statistik inom förorenade områden
13-14 april	Certifiering miljöprovtagare allmän kurs
21 april	Jordmekanik - digital kurs**
26-29 april	Miljötekniska markundersökningar
20, 27-29 april	Certifiering provtagare, ytvatten och sediment
prel 5 maj	Förorenade byggnader
17-18 maj	Ostörd kolvprovtagning
19-20 maj	Planering och projektering av efterbehandlingsåtgärder
19-20 maj	Sättningsberäkning i teori och praktik
31 maj - 3 juni	Certifiering provtagare, jord och grundvatten
13-14 september	JB-sondering
11-13 oktober	Huvudkurs Fältgeoteknik del 1
Höstveckan	
18-21 oktober	Certifiering provtagare jord och grundvatten
18 oktober	Geoteknik för alla
19 oktober	Grundläggande hydrogeologi
20 oktober	Fördjupad hydrogeologi
21 oktober	Geologisk historia och jordartskänning
22-23 november	Riskbedömning förorenade områden

* Hybridkurs innebär att du kan delta på plats eller via Zoom. Förval krävs.

** Digital kurs ges endast via Zoom.

Notera

- Information om certifierad miljöprovtagare - [läs mer här](#)

- Det kan komma att bli justeringar i ovanstående program. Datum kan ändras och kurser kan tillkomma eller ställas in.

Seminarier, Workshops och Studiebesök

Information läggs löpande ut på hemsidan.

För mer information om ISSMGE konferenser eller konferenser de stödjer, besök <https://www.issmge.org/events>

Om Nyhetsbrevet

SGF:s nyhetsbrev ger dig som geotekniker, ingenjörsgelog, hydrogeolog och miljögeotekniker ett axplock av nyheter som på ett eller annat sätt berör ditt arbete. I varje nyhetsbrev informerar vi om SGF:s kommande kurser/seminarier, nya SGF publikationer, och aktuellt inom föreningen. Detta kompletteras med nyheter från branschen (nationellt och internationellt), högskolor/universitet samt dagsaktuella frågor. Understruken text är länkad till hemsidor där du kan läsa mer. Frågor och bidrag till kommande Nyhetsbrev mailas till info@sgf.net. Inskickade bidrag kommer att beaktas, men SGF förbehåller sig rätten att gallra bland materialet samt formulera om text. Märk e-posten Nyhetsbrev.